

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 11. decembra 2019*

„Pritožba – Državne pomoči – Proizvodnja aluminija – Ugodnejša cena električne energije, dodeljena s pogodbo – Sklep, s katerim je ugotovljeno, da je pomoč združljiva z notranjim trgom – Odpoved pogodbe – Zadržanje učinkov odpovedi s sodno odločbo v postopku za izdajo začasne odredbe – Sklep, s katerim je pomoč razglašena za nezakonito“

V zadevi C-332/18 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 21. maja 2018,

Mytilinaios Anonymos Etairia – Omilos Epicheiriseon s sedežem v Maroussiju (Grčija), nekdanja Alouminion tis Ellados VEAE, ki jo zastopajo N. Korogiannakis, N. Keramidas, E. Chrysafis, D. Diakopoulos, A. Komninos, dikigoroj, in K. Struckmann, Rechtsanwalt,

pritožnica

drugi stranki v postopku sta

Evropska komisija, ki jo zastopata A. Bouchagiar in E. Gippini Fournier, agenta,

tožena stranka na prvi stopnji,

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) s sedežem v Atenah (Grčija), ki jo zastopajo E. Bourtzalas, D. Waelbroeck, avocats, C. Synodinos, H. Tagaras in E. Salaka, dikigoroj,

intervenientka na prvi stopnji,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi L. S. Rossi, predsednica senata, J. Malenovský in F. Biltgen (poročevalec), sodnika,

generalni pravobranilec: G. Pitruzzella,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 5. septembra 2019,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: grščina.

Sodbo

- 1 Družba Mytilinaios Anonymos Etairia – Omilos Epicheiriseon s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 13. marca 2018, Alouminion/Komisija (T-542/11 RENV, neobjavljena, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2018:132), s katero je to zavrnilo njeno tožbo za razglasitev ničnosti Sklepa Komisije 2012/339/EU z dne 13. julija 2011 o državni pomoči št. SA.26117 – C 2/2010 (ex NN 62/2009), ki jo je Grčija dodelila družbi Aluminium of Greece SA (UL 2012, L 166, str. 83, v nadaljevanju: sporni sklep).

Dejansko stanje

- 2 Družba Alouminion tis Ellados AE, ki so jo zaporedno nasledile družbe Alouminion AE, Alouminion tis Ellados VEAΕ in Mytilinaios Anonymos Etairia – Omilos Epicheiriseon (v nadaljevanju, brez razlikovanja: pritožnica), proizvaja aluminij v Grčiji.
- 3 Pritožnica je leta 1960 z javnim podjetjem za distribucijo električne energije Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) sklenila pogodbo (v nadaljevanju: pogodba iz leta 1960), na podlagi katere ji je bila priznana ugodnejša cena električne energije (v nadaljevanju: ugodnejša cena).
- 4 Člen 2(3) pogodbe iz leta 1960 je določal, da se veljavnost pogodbe molče podaljša za vsakih nadaljnjih pet let, razen če katera od strank odpove pogodbo tako, da drugo stranko o tem obvesti dve leti prej s priporočeno pošto s povratnico.
- 5 Na podlagi sporazuma med pritožnico in grško državo, ki je bil formaliziran z zakonsko uredbo iz leta 1969 (v nadaljevanju: zakonska uredba iz leta 1969), bi morala pogodba iz leta 1960 prenehati veljati 31. marca 2006, razen če bi bila njena veljavnost v skladu z njenimi določili podaljšana.
- 6 Evropska komisija je z Odločbo SG (92) D/867 z dne 23. januarja 1992, Sporna pomoč podjetju Alouminion tis Ellados AE, pomoč NN 83/91 (v nadaljevanju: odločba iz leta 1992) ugotovila, da je ugodnejša cena, priznana temu podjetju, državna pomoč, ki je združljiva z notranjim trgom.
- 7 Komisija je s sklepom z dne 16. oktobra 2002, naslovljenim „Odobritev državne pomoči v okviru določb členov [107 in 108 PDEU] – Primeri, v katerih Komisija ne vloži ugovora“ (UL 2003, C 9, str. 6) potrdila subvencijo, ki jo je Helenska republika dodelila v sektorju električne energije (v nadaljevanju: sklep iz leta 2002).
- 8 Družba DEI je februarja 2004 pritožnico obvestila, da namerava odpovedati pogodbo iz leta 1960, in je v skladu s pogodbenimi določili od 1. aprila 2006 zanjo prenehala uporabljati ugodnejšo ceno.
- 9 Pritožnica je odpoved pogodbe izpodbijala pred pristojnimi nacionalnimi sodišči.
- 10 Monomeles Protodikeio Athinon (okrožno sodišče v sestavi sodnika posameznika v Atenah, Grčija), ki je odločalo v postopku za izdajo začasne odredbe, je s sklepom z dne 5. januarja 2007 (v nadaljevanju: prva začasna odredba) začasno in *ex nunc* zadržalo učinke te odpovedi. To sodišče je presodilo, da navedena odpoved na podlagi določil pogodbe iz leta 1960 in nacionalnega pravnega okvira, ki se uporabi, ni bila veljavna.
- 11 Družba DEI je prvo začasno odredbo izpodbijala pred Polymeles Protodikeio Athinon (okrožno sodišče v Atenah, Grčija), ki je ravno tako v postopku za izdajo začasne odredbe s sklepom z dne 6. marca 2008 *ex nunc* potrdilo njeno odpoved pogodbe iz leta 1960 in prenehanje uporabe ugodnejše cene.
- 12 Zato je bila v obdobju od 5. januarja 2007 do 6. marca 2008 (v nadaljevanju: zadevno obdobje) pritožnici še naprej priznana ugodnejša cena.

- 13 Pri Komisiji je bilo julija 2008 vloženih več pritožb, zlasti v zvezi z ugodnejšo ceno. Komisija je z dopisom z dne 27. januarja 2010 Helensko republiko obvestila o svojem sklepu, da začne postopek iz člena 108(2) PDEU, in zainteresirane stranke pozvala, naj v enem mesecu od objave tega sklepa predložijo pripombe.
- 14 Ta sklep je bil 16. aprila 2010 objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* (UL 2010, C 96, str. 7).
- 15 Komisija je v tem sklepu med drugim izrazila dvome o tem, ali je bila ugodnejša cena, ki jo je družba DEI zaračunavala pritožnici, v zadevnem obdobju enaka ceni, ki so jo plačevali drugi veliki industrijski odjemalci visokonapetostne električne energije s sedežem v Grčiji, ker je bila uporaba ugodnejše cene, ki bi morala prenehati 31. marca 2006, podaljšana s prvo začasno odredbo.
- 16 Helenska republika, pritožnica in družba DEI so Komisiji ločeno poslali pripombe.
- 17 Komisija je v spornem sklepu odločila, da je Helenska republika pritožnici nezakonito dodelila državno pomoč v višini 17,4 milijona EUR, ker ji je v zadevnem obdobju zaračunavala ugodnejšo ceno. Ker je bila ta pomoč priznana v nasprotju s členom 108(3) PDEU in torej ni bila združljiva z notranjim trgov, je Komisija Helenski republiki naložila, naj to pomoč izterja od pritožnice.

Postopek pred Splošnim sodiščem in sodba z dne 8. oktobra 2014, Alouminion/Komisija (T-542/11, EU:T:2014:859)

- 18 Pritožnica je 6. oktobra 2011 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo za razglasitev ničnosti spornega sklepa. Pritožnica je v utemeljitev tožbe navedla deset tožbenih razlogov.
- 19 Splošno sodišče je s sodbo z dne 8. oktobra 2014, Alouminion/Komisija (T-542/11, EU:T:2014:859), ugodilo prvemu tožbenemu razlogu te tožbe in sporni sklep razglasilo za ničen, ne da bi odločilo o drugih navedenih tožbenih razlogih.

Postopek pred Sodiščem in izpodbijana sodba

- 20 Družba DEI je 18. decembra 2014 v sodnem tajništvu Sodišča vložila pritožbo zoper navedeno sodbo.
- 21 Sodišče je s sodbo z dne 26. oktobra 2016, DEI in Komisija/Alouminion tis Ellados (C-590/14 P, EU:C:2016:797), razveljavilo sodbo z dne 8. oktobra 2014, Alouminion/Komisija (T-542/11, EU:T:2014:859), zadevo vrnilo v razsojanje Splošnemu sodišču in pridržalo odločitev o stroških.
- 22 Na podlagi te sodbe Sodišča je Splošno sodišče preučilo od drugi do deseti tožbeni razlog, ki jih je pritožnica navedla v tožbi in o katerih ni odločilo v sodbi z dne 8. oktobra 2014, Alouminion/Komisija (T-542/11, EU:T:2014:859).
- 23 Peti in sedmi tožbeni razlog je mogoče povzeti, kot sledi.
- 24 Pritožnica je s petim tožbenim razlogom, ki je imel tri dele, Komisiji očitala kršitev člena 107(1) PDEU.
- 25 S prvim delom je pritožnica trdila, da ugodnejša cena ni prednost v smislu člena 107(1) PDEU. Z drugim delom je pritožnica v bistvu izpodbijala selektivnost te cene. S tretjim delom je pritožnica Komisiji očitala, da je napačno presodila učinke ugodnejše cene, ker zadnjenavedena po njenem mnenju ni vplivala na trgovino med državami članicami niti ni povzročila izkrivljanja konkurence.
- 26 Sedmi tožbeni razlog se je nanašal na kršitev pravice do obrambe.

- 27 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo zavrnilo vse tožbene razloge, ki jih je v utemeljitev tožbe navedla pritožnica, in zato tožbo zavrnilo v celoti.

Predlogi strank pred Sodiščem

- 28 Pritožnica s pritožbo Sodišču predlaga, naj izpodbijano sodbo razveljavi, odloči o sporu, sporni sklep razglasi za ničen in Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 29 Komisija Sodišču predlaga, naj to pritožbo kot neutemeljeno zavrne in pritožnici naloži plačilo stroškov.
- 30 Družba DEI Sodišču predlaga, naj navedeno pritožbo v celoti zavrne in pritožnici naloži plačilo stroškov.

Predlog za ponovno odprtje ustne faze postopka

- 31 Pritožnica je z dopisom, ki je bil v sodnem tajništvu Sodišča vložen 9. septembra 2019, predlagala popravek vložitve dokumenta, ki ga je že predložila Splošnemu sodišču, ali, če to ni mogoče, ponovno odprtje ustnega dela postopka na podlagi člena 83 Poslovnika Sodišča za vložitev popravka navedenega dokumenta.
- 32 Pritožnica v utemeljitev predloga trdi, da je Komisija na obravnavi pred Sodiščem navedla, da je preglednica, ki jo je predložila v prilogi 12 k tožbi pred Splošnim sodiščem in v kateri so v zvezi z zadevnim obdobjem navedeni zneski, ki izhajajo iz uporabe ugodnejše cene oziroma cene, ki se uporablja za druge velike industrijske odjemalce visokonapetostne električne energije, nečitljiva.
- 33 Pritožnica priznava, da je lahko branje tega dokumenta oteženo zaradi uporabljenih barv in številnih zaporednih fotokopiranj in digitalizacij, katerih predmet je bil, in je zato predlagala, naj se ji dovoli, da ta dokument predloži na novo, in sicer v različici, v kateri so bile predhodne sence odstranjene, da bi se izboljšala čitljivost tega dokumenta in da bi ga Sodišče lahko upoštevalo.
- 34 Poudariti je treba, da je, ker je Sodišče predlog pritožnice za popravek vložitve zadevnega dokumenta zavrglo kot prepozen, dopis pritožnice treba šteti za predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka.
- 35 V zvezi s tem je treba opozoriti, da lahko Sodišče na podlagi člena 83 svojega poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če je o zadevi treba odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke niso razpravljale (sodba z dne 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, točka 28 in navedena sodna praksa).
- 36 V obravnavanem primeru je pritožnica ponovno odprtje ustnega postopka predlagala le zato, da bi se ji dovolilo, da kot popravek predloži zadevni dokument v različici, ki je po njenem mnenju čitljiva, da bi se zagotovilo, da ga bo Sodišče upoštevalo.
- 37 Poudariti pa je treba, da je bila preglednica v tem dokumentu glede podatkov, upoštevanih za rešitev spora, o katerem odloča Sodišče, dovolj čitljiva v različici iz priloge 12 k tožbi, vloženi pri Splošnem sodišču. Zato je Sodišče ta dokument lahko upoštevalo.
- 38 Iz tega izhaja, da je Sodišče dovolj poučeno in ima vse potrebne elemente za odločanje o tej pritožbi.

- 39 Zato je treba po opredelitvi generalnega pravobranilca predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka zavrniti.

Pritožba

- 40 Pritožnica v utemeljitev pritožbe navaja tri pritožbene razloge, s katerimi v bistvu graja razlogovanje, s katerim je Splošno sodišče zavrnilo peti in sedmi tožbeni razlog, ki ju je navedla pred njim.
- 41 Prvi pritožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 107(1) PDEU, je razdeljen na tri dele, ki se nanašajo na presojo Splošnega sodišča glede obstoja prednosti, selektivnosti zatrjevanе prednosti in vpliva zadevnega ukrepa na trgovino med državami članicami in na konkurenco.
- 42 Drugi pritožbeni razlog se nanaša na to, da je Splošno sodišče kršilo obveznost obrazložitve, ki mu je naložena.
- 43 Tretji pritožbeni razlog se nanaša na to, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je zavrnilo sedmi tožbeni razlog, ki se je nanašal na kršitev pravice do obrambe.
- 44 Za lažjo analizo utemeljenosti te pritožbe je treba najprej preučiti tretji pritožbeni razlog, nato drugi in tretji del prvega tožbenega razloga ter nazadnje prvi del prvega pritožbenega razloga in drugi pritožbeni razlog skupaj.

Tretji pritožbeni razlog

Trditve strank

- 45 Pritožnica s tretjim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očita, da je napačno uporabilo pravo, ker je v točkah od 179 do 200 izpodbijane sodbe zavrnilo njene trditve v zvezi s kršitvijo pravice do obrambe.
- 46 Pritožnica Splošnemu sodišču zlasti očita, da je na eni strani štelо, da je pravica do obrambe, na katero se lahko sklicuje prejemnik pomoči, omejena na pravico do sodelovanja v upravnem postopku, in na drugi strani, da ni navedla elementov, ki bi dokazovali, da bi bil lahko izid postopka ob neobstoju zatrjevanе nepravilnosti drugačen.
- 47 V zvezi s tem poudarja, da je neobstoj postopkovnih jamstev v korist prejemnika pomoči v postopku nadzora državnih pomoči na splošno izravnан s tem, da imajo države članice interese, ki sovpadajo z interesi prejemnika pomoči, tako da če dokumentacijo pripravijo skupaj, elemente predložijo in se po potrebi branijo skupaj zoper morebitne očitke Komisije.
- 48 Pritožnica pa naj bi že pred Splošnim sodiščem poudarila, da v obravnavanem primeru ni bilo tako. Interesi nje kot prejemnice zadevne pomoči naj namreč ne bi sovpadali z interesi grške države in zato v nasprotju z družbo DEI ni sodelovala v postopku pred Komisijo, niti ni bila zaprošena za predložitev dokazov, niti ni bila obveščena o izvedeni preiskavi. Zato naj bi za obstoj te preiskave izvedela šele, ko je bilo objavljeno obvestilo o podrobni preiskavi.
- 49 Pritožnica dodaja, da je lahko, ker se Komisija v tem obvestilu ni sklicevala na sklep iz leta 2002, na katerega naj bi se večinoma opiral sporni sklep, trditve v zvezi s tem podala le v okviru svoje tožbe pred Splošnim sodiščem. V nasprotju s tem, kar je Splošno sodišče presodilo v točki 197 izpodbijane sodbe, naj pritožnica ne bi bila zaslišana, ker je to sodišče njene trditve zavrnilo z obrazložitvijo, da so bile navedene prepozno, in naj bi bila zato kršena njena pravica do obrambe.

- 50 Pritožnica poleg tega trdi, da je Splošno sodišče napačno štelo, da ni navedla trditve v zvezi s tem, da bi bil izid postopka drugačen, če bi lahko predstavila svoje trditve glede sklepa iz leta 2002. Pred Splošnim sodiščem naj bi namreč trdila, da če bi bila pravica do obrambe spoštovana, ta sklep ne bi mogel biti del obrazložitve spornega sklepa, saj naj v njem po njenem mnenju ne bi bilo navedeno, da ugodnejša cena pomeni državno pomoč. Nikakor naj sklepa iz leta 2002 ne bi bilo mogoče uveljavljati proti njej.
- 51 Komisija in družba DEI menita, da je treba ta pritožbeni razlog zavrni kot neutemeljen.

Presoja Sodišča

- 52 Najprej je treba opozoriti, da iz sodne prakse Sodišča, ki jo je sicer Splošno sodišče navedlo v točki 194 izpodbijane sodbe, izhaja, da v postopku nadzora državnih pomoči prejemnik pomoči nima posebne vloge med zadevnimi osebami in se ne more sklicevati na pravico do obrambe (glej v tem smislu sodbo z dne 24. septembra 2002, Falck in Acciaierie di Bolzano/Komisija, C-74/00 P in C-75/00 P, EU:C:2002:524, točka 83).
- 53 Vendar, kot je Splošno sodišče presodilo v točki 196 izpodbijane sodbe, je lahko pritožnica kot prejemnica zadevne pomoči predložila pripombe v okviru postopka, v katerem je bil sprejet sporni sklep, pri čemer je ta pravica zagotovljena zlasti v členu 108(2) PDEU.
- 54 Iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, pa je razvidno in na obravnavi pred Sodiščem v okviru tega postopka je bilo potrjeno, da je pritožnica lahko predložila pripombe.
- 55 Zato je Splošno sodišče v točki 197 izpodbijane sodbe utemeljeno razsodilo, da se pritožnica ni mogla upravičeno sklicevati na kršitev pravice do obrambe v navedenem postopku.
- 56 V zvezi s sklepom iz leta 2002 je treba poudariti, kot je to storilo Splošno sodišče v točki 187 izpodbijane sodbe, da Komisiji v obvestilu o začetku formalnega postopka preiskave ni bilo treba podati dokončne analize zadevne pomoči.
- 57 Ker je bil sklep iz leta 2002 objavljen v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* in je lahko zato pritožnica imela dostop do njega, ta nikakor ne more utemeljeno trditi, da ji je nesklicvanje na ta sklep v navedenem obvestilu preprečilo, da bi izvedela za obstoj navedenega sklepa, niti da navedenega sklepa ni mogoče uveljavljati zoper njo.
- 58 Očitek, da naj bi Splošno sodišče napačno ugotovilo, da pritožnica pred njim ni trdila, da bi bil izid postopka drugačen, če bi lahko predstavila svoje trditve glede sklepa iz leta 2002, temelji na napačni razlagi izpodbijane sodbe.
- 59 Splošno sodišče namreč v točki 199 te sodbe ni poudarilo, da pritožnica ni navedla elementov v tem smislu, temveč da ni navedla nobenega elementa, s katerim bi bilo mogoče dokazati, da bi bil lahko izid postopka ob neobstoju zatrjevane nepravilnosti drugačen.
- 60 Zato je treba tretji pritožbeni razlog zavrni kot neutemeljen.

Drugi del prvega pritožbenega razloga

Trditve strank

- 61 Pritožnica z drugim delom prvega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je v točkah od 146 do 148 izpodbijane sodbe pri presoji selektivnosti zadevne prednosti napačno uporabilo pravo.

- 62 Po mnenju pritožnice se je Splošno sodišče napačno osredotočilo na to, da je bila v zadevnem obdobju edino podjetje, ki mu je bila priznana ugodnejša cena, in ni upoštevalo pravne narave in razlogov, iz katerih je bil zadevni ukrep sprejet.
- 63 Pritožnica opozarja, da je Sodišče v sodbi z dne 4. junija 2015, Komisija/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, točka 60), pojasnilo, da je treba selektivnost posebnega ukrepa presoјati glede na okvir, v katerem je bil ta ukrep sprejet. Tako naj bi Sodišče razsodilo, da se zahteva selektivnosti razlikuje glede na to, ali je zadevni ukrep predviden kot sistem pomoči ali pa kot individualna pomoč. V zadnjenavedenem primeru naj bi ugotovitev gospodarske prednosti načeloma omogočala domnevo, da je ukrep selektiven. Nasprotno pa naj bi bilo v okviru preučitve splošnega sistema pomoči nujno ugotoviti, ali je zadevni ukrep ne glede na to, da daje splošno prednost, v korist izključno nekaterim podjetjem ali nekaterim sektorjem dejavnosti.
- 64 Pritožnica iz tega sklepa, da bi Splošno sodišče moralo preučiti vprašanje, ali je nacionalno sodišče, ko je izdalo prvo začasno odredbo, razlikovalo med podjetji, ki so v primerljivem položaju glede na zastavljeni cilj, in ji zato selektivno zagotovilo prednost, ki bi ji lahko dajalo prednost v primerjavi z drugimi podjetji, ki so v primerljivem položaju.
- 65 Ker pa je nacionalno sodišče, ki je odločalo o začasni odredbi in izreklo začasne zaščitne ukrepe, zgolj uporabilo splošne določbe grškega prava, ki varujejo vse stranke, ki se sklicujejo na odvzem svojih pogodbenih pravic, pa naj nič ne bi kazalo na to, da v primerljivem položaju ukrepi, podobni tistim, ki so bili pritožnici dodeljeni s prvo začasno odredbo, ne bi bili odobreni vsem drugim podjetjem, zlasti družbi Larko, ki je drugi največji odjemalec visokonapetostne električne energije s sedežem v Grčiji in ki ji je bila, tako kot pritožnici, z izjemo zadevnega obdobja priznana ugodnejša cena. Sprejetje zadevnega ukrepa naj zato ne bi vsebovalo nobenega elementa selektivnosti.
- 66 Komisija in družba DEI menita, da je treba drugi del prvega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Presoja Sodišča

- 67 Opozoriti je treba, da iz sodbe z dne 4. junija 2015, Komisija/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, točka 60), izhaja, da se zahteva selektivnosti razlikuje glede na to, ali je zadevni ukrep predviden kot splošen sistem pomoči ali pa kot individualna pomoč. V zadnjenavedenem primeru ugotovitev gospodarske prednosti načeloma omogoča domnevo, da je ukrep selektiven.
- 68 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da v nasprotju s trditvami pritožnice zadevni ukrep, to je ukrep, ki izhaja iz prve začasne odredbe, ni splošni sistem pomoči, ampak individualna pomoč.
- 69 Kot je Splošno sodišče poudarilo v točki 147 izpodbijane sodbe, je prva začasna odredba učinkovala *ex nunc*, tako da so bili njeni učinki omejeni na stranki zadevnega spora, in sicer pritožnico in družbo DEI. Zato za navedeni ukrep ni mogoče šteti, da je splošni sistem pomoči.
- 70 Te ugotovitve ni mogoče omajati s trditvijo pritožnice, da bi lahko družba Larko, ki je drugi veliki industrijski odjemalec in stranka družbe DEI ter ki ji je bila priznana ugodnejša cena, pri nacionalnem sodišču, ki je odločalo v postopku za izdajo začasne odredbe, dosegla podobne ukrepe, kot so bili pritožnici odobreni s prvo začasno odredbo.
- 71 Sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, ima namreč diskrecijsko pravico glede odobritve ukrepov za varstvo interesov strank v sporu, ki mu je predložen, ki se spreminja glede na posebne okoliščine tega spora. V tem okviru ni mogoče predpostavljati, da bi podjetje, ki ni pritožnica, v primeru vložitve prošnje lahko doseglo ukrepe, podobne tistim, ki so bili pritožnici odobreni s prvo začasno odredbo.

- 72 Ker trditve pritožnice v okviru drugega dela prvega pritožbenega razloga temeljijo na napačni predpostavki, da je zadevni ukrep splošni sistem pomoči, jih je treba zavrni kot neutemeljene.

Tretji del prvega pritožbenega razloga

Trditve strank

- 73 Pritožnica s tretjim delom prvega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je večkrat napačno uporabilo pravo in da je pri presoji učinkov zadevnega ukrepa na trgovino in konkurenco izkrivilo dokaze.
- 74 Pritožnica trdi, da se je pred Splošnim sodiščem sklicevala na sodno prakso Sodišča, ki izhaja iz sodbe z dne 17. septembra 1980, Philip Morris Holland/Komisija (730/79, EU:C:1980:209, točka 11), v skladu s katero mora Komisija dokazati, da je zadevni ukrep okrepil ali bi lahko okrepil njen položaj v primerjavi s položajem drugih proizvajalcev iz sektorja aluminija v trgovini med državami članicami.
- 75 Pritožnica trdi, da zadevni ukrep ne more imeti tega učinka, ker je obdelan aluminij proizvod z enakimi kakovostmi, katerega cena je v bistvu določena na mednarodnih trgih, zato nobenega znižanja stroškov zaradi ugodnejše cene, ki je bila uporabljena zanj, ni mogoče prenesti na prodajno ceno njenih proizvodov. Poleg tega naj bi bilo zlasti iz odločbe iz leta 1992 razvidno, da je bila v zadevnem obdobju ugodnejša cena bistveno višja od cene električne energije, ki so jo plačevali njeni mednarodni konkurenti.
- 76 Pritožnica navaja, da je Splošno sodišče v točkah od 159 do 164 izpodbijane sodbe neupravičeno preučilo, ali lahko zadevni ukrep zaradi uporabe ugodnejše cene okrepi njen gospodarski položaj. Splošno sodišče bi namreč moralo preučiti, ali prednost, ki ji je priznana, lahko vpliva na njen konkurenčni položaj v primerjavi z drugimi proizvajalci aluminija, ki dejavnost opravljajo na evropskem in svetovnem trgu.
- 77 Splošno sodišče pa naj bi se omejilo na ugotovitev, da zadevna pomoč ne more vplivati na konkurenco prek prodajnih cen pritožnice, ki bi bile nižje od cen njenih konkurentov, saj so bile te cene določene na trgu, neodvisno od volje pritožnice. Splošno sodišče naj bi tako, podobno kot Komisija, izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino ugotovilo zgolj na podlagi tega, da bi morala pritožnica zaradi zmanjšanja proizvodnih stroškov v zadevnem obdobju ustvariti bodisi večji dobiček bodisi manjšo izgubo, ne da bi preverilo, ali bi lahko pridobljeno gospodarsko korist uporabila za izboljšanje svojega konkurenčnega položaja na trgu aluminija.
- 78 Pritožnica dodaja, da je Splošno sodišče v točkah 165 in 166 izpodbijane sodbe napačno in brez obrazložitve zavrnilo njene trditve v zvezi s odločbo iz leta 1992 in drugimi gospodarskimi podatki, ki so mu bili predloženi, ter da je zato napačno uporabilo pravo.
- 79 Po mnenju pritožnice je odločba iz leta 1992 upoštevana, ker se v njej posredno priznava, da bi se lahko na njen konkurenčni položaj na trgu vplivalo le, če bi ji družba DEI električno energijo lahko dobavljala po ceni, ki je nižja od cene, ki jo plačujejo njeni glavni konkurenti. Gospodarski podatki, ki jih je Splošno sodišče zavrnilo, ker so se nanašali na obdobja zunaj zadevnega obdobja, naj bi bili prav tako upoštevni, ker naj bi se nanašali na sektor, v katerem naj bi se naložbe izvajale in pogodbe sklepale za več desetletij.

- 80 Pritožnica dodaja, da Splošno sodišče napačno ni upoštevalo, da je pred njim predložila dokaze v zvezi z zadevnim obdobjem, zlasti poročilo o cenah, ki so jih za porabo električne energije plačevali njeni glavni konkurenti, in cenah na svetovni ravni leta 2006. Za določitev morebitnih učinkov zadevnega ukrepa na trgovino in konkurenco pa naj bi bili upoštevni prav gospodarski podatki, ki so bili ugotovljeni na dan sprejetja prve začasne odredbe, to je podatki za leto 2006.
- 81 Komisija in družba DEI štejeta, da je treba tretji del prvega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Presoja Sodišča

- 82 Opozoriti je treba, da – kot izhaja iz ustaljene sodne prakse Sodišča, na katero se Splošno sodišče sklicuje v točki 157 izpodbijane sodbe – Komisija ni dolžna ugotavljati dejanskega vpliva pomoči na trgovino med državami članicami niti dejanskega izkrivljanja konkurence, ampak je dolžna le preučiti, ali lahko te pomoči vplivajo na to trgovino in na izkrivljanje konkurence (sodbi z dne 29. aprila 2004, Italija/Komisija, C-372/97, EU:C:2004:234, točka 44, in z dne 15. decembra 2005, Italija/Komisija, C-66/02, EU:C:2005:768, točka 111).
- 83 Kadar pomoč okrepi položaj enega podjetja v razmerju do drugih konkurenčnih podjetij v trgovini znotraj Unije, se šteje, da ta pomoč na ta podjetja vpliva (sodbi z dne 17. septembra 1980, Philip Morris Holland/Komisija, 730/79, EU:C:1980:209, točka 11, in z dne 20. novembra 2003, GEMO, C-126/01, EU:C:2003:622, točka 41).
- 84 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da je Splošno sodišče, potem ko je v točkah 159 in 160 izpodbijane sodbe ugotovilo, da iz spornega sklepa izhaja, da je pritožnica delovala v sektorju, v katerem se je s proizvodi intenzivno trgovalo med državami članicami, saj se aluminij poleg Helenske republike proizvaja še v devetih drugih državah članicah, in da je zadevni ukrep okrepil položaj pritožnice v razmerju do konkurenčnih podjetij v trgovini med državami članicami, potrdilo ugotovitev Komisije, da je zadevni ukrep škodoval navedenim podjetjem in da je zato merilo v zvezi z izkrivljanjem konkurence in vplivom na trgovino med državami članicami izpolnjeno.
- 85 Splošno sodišče je zavrnilo trditve pritožnice v zvezi s tem, pri čemer je v točkah od 161 do 164 izpodbijane sodbe na eni strani štelo, da ni mogoče resno izpodbijati, da je ugodnejša cena ne glede na proizvodne stroške konkurenčnih podjetij s sedežem v drugih državah članicah, kot je Helenska republika, zmanjšala proizvodne stroške pritožnice, in na drugi, da lahko pritožnica, čeprav se prodajne cene zadevnih proizvodov določijo na borzi, na mednarodni ravni, kar ji preprečuje, da tako dosežen prihranek pri svojih proizvodnih stroških vgradi v prodajno ceno navedenih proizvodov, v nasprotju s konkurenčnimi podjetji s sedežem v teh drugih državah članicah vseeno dosega dobiček zaradi ugodnejše cene, ki ji jo je priznala družba DEI.
- 86 Zato je treba ugotoviti, da je razlogovanje Splošnega sodišča v delu, v katerem je ugotovilo, da bi zadevni ukrep lahko vplival na trgovino med državami članicami in izkrivljal konkurenco, skladno z ustaljeno sodno prakso Sodišča, navedeno v točkah 82 in 83 te sodbe.
- 87 Trditve pritožnice, da bi morale Splošno sodišče preveriti, ali bi lahko gospodarsko prednost, pridobljeno z uporabo ugodnejše cene, dejansko uporabila za izboljšanje svojega konkurenčnega položaja na trgu aluminija, zato ni mogoče sprejeti.
- 88 V zvezi s trditvami glede odločbe iz leta 1992 in gospodarskimi podatki, ki jih je predložila pritožnica, zlasti poročila s statističnimi podatki za leto 2006, je dovolj ugotoviti, da se ti nanašajo na obdobja zunaj zadevnega obdobja, ki zajema čas med 5. januarjem 2007 in 6. marcem 2008, zato niso upoštevni. Zato jih je Splošno sodišče v točki 165 izpodbijane sodbe utemeljeno zavrnilo.

- 89 Iz navedenega izhaja, da s presojo Splošnega sodišča glede učinkov zadevnega ukrepa na trgovino in konkurenco niti niso bili izkrivljeni dokazi niti ni bilo napačno uporabljeno pravo.
- 90 Zato je treba tretji del prvega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Drugi del prvega pritožbenega razloga in drugi pritožbeni razlog

- 91 Pritožnica s prvim delom prvega pritožbenega razloga in z drugim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očita, da je v točkah od 117 do 138 izpodbijane sodbe na eni strani pri presoji obstoja prednosti večkrat napačno uporabilo pravo in izkrivilo dejstva in na drugi kršilo obveznost obrazložitve, ki mu je naložena.
- 92 Najprej je treba preučiti trditve, ki se nanašajo na to, da naj bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, in nato trditev glede izkrivljanja dejstev in kršitve obveznosti obrazložitve.

Domnevno napačna uporaba prava s strani Splošnega sodišča

– Trditve strank

- 93 Pritožnica Splošnemu sodišču na prvem mestu očita, da je v točkah od 115 do 138 izpodbijane sodbe to, ali je zaradi uporabe ugodnejše cene imela nižje proizvodne stroške, utemeljitev pridobljene prednosti z ekonomskimi razlogi in uporabo merila zasebnega vlagatelja preučilo ločeno in zaporedoma. Splošno sodišče naj s tem ne bi preverilo, ali je ugodnejšo ceno mogoče šteti za združljivo z običajnimi tržnimi pogoji.
- 94 Ta pristop naj bi bil v nasprotju s sodno prakso Sodišča, zlasti s sodbo z dne 20. septembra 2017, Komisija/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706, točke 21, 23 in 66), v kateri je Sodišče razsodilo, da je treba te elemente preučiti istočasno in skupaj, da bi se ugotovilo, da je podjetje prejelo prednost. Sodišče je v tej sodbi tudi pojasnilo, da na eni strani pogoji, ki jih mora izpolnjevati ukrep, da bi ga bilo mogoče opredeliti kot „pomoč“ v smislu člena 107 PDEU, niso izpolnjeni, če lahko upravičeno podjetje isto prednost prejme v okoliščinah, ki ustrezajo običajnim tržnim razmeram, in da na drugi strani preizkus merila zasebnega vlagatelja ni izjema, ki bi se uporabljala le, kadar je preverjeno, da pomoč obstaja, ampak je med elementi, ki jih Komisija mora upoštevati za ugotovitev obstoja pomoči.
- 95 Pritožnica Splošnemu sodišču na drugem mestu očita, da ni preučilo ekonomske utemeljitve zadevne prednosti in je napačno uporabilo pravila v zvezi z dokaznim bremenom take utemeljitve.
- 96 Pritožnica v zvezi s tem trdi, da je Splošno sodišče v točkah od 125 do 127 izpodbijane sodbe napačno presodilo, prvič, da Komisiji, ker je bila ugotovljena prednost, ni treba po uradni dolžnosti preveriti obstoja ekonomske utemeljitve, ker naj bi navedeno utemeljitev morala, če želi izpodbijati presojo Komisije, dokazati zadevna država članica, in drugič, da se je Komisija v tem okviru upravičeno omejila na elemente, ki jih je država članica predložila med upravnim postopkom, in ker Helenska republika ni navedla trditev v tem smislu, spornega sklepa v zvezi s tem ni mogoče grajati.
- 97 Pritožnica meni, da je Splošno sodišče pri razlogovanju napačno uporabilo pravo, ker je prevailo dokazno breme glede obstoja pomoči in obveznost Komisije napačno omejilo na presojo trditev, ki jih je zadevna država članica podala v upravnem postopku.
- 98 To razlogovanje naj bi bilo v nasprotju s presojo Sodišča v sodbi z dne 20. septembra 2017, Komisija/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706, točke od 23 do 26), in z obveznostjo Komisije, da opravi skrbno in nepristransko preiskavo, kot naj bi izhajalo iz točke 90 sodbe z dne 2. septembra

2010, Komisija/Scott (C-290/07 P, EU:C:2010:480). Namreč, tudi če Komisiji ne bi bilo treba po uradni dolžnosti preveriti, ali obstaja ekonomska utemeljitev, bi morala preučiti trditve, ki jih je prejemnik zadevne pomoči pred njo navedel v predhodni fazi.

- 99 Pritožnica dodaja, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je v točki 128 izpodbijane sodbe potrdilo, da je družba DEI kot dobaviteljica električne energije pritožnice nedvoumno trdila, da je bila ugodnejša cena v zadevnem obdobju nižja od njenih proizvodnih stroškov in ni bila drugače nadomeščena. Ta trditev naj bi pomenila neveljavno nadomestitev obrazložitve, ker naj Komisija v spornem sklepu ne bi preučila, ali je bila ugodnejša cena v zadevnem obdobju dejansko nižja od proizvodnih stroškov družbe DEI.
- 100 Poleg tega naj Splošno sodišče ne bi preverilo niti resničnosti teh dejstev niti naj ne bi upoštevalo dokazov, ki jih je v zvezi s tem predložila pritožnica. Ti naj bi dokazovali, da je ugodnejša cena pokrivala proizvodne stroške družbe DEI in ji je zagotavljala razumen dobiček, zlasti prek sodelovanja te družbe pri dobičku pritožnice.
- 101 Pritožnica Splošnemu sodišču na tretjem mestu očita, da je pri presoji merila zasebnega vlagatelja večkrat napačno uporabilo pravo.
- 102 Pritožnica, ki se sklicuje na sodbo z dne 20. septembra 2017, Komisija/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706, točki 43 in 48), trdi, da bi moralo Splošno sodišče v obravnavanem primeru upoštevati to merilo in da je napačno podvomilo o njegovi uporabi ter ni upoštevalo pomena tega merila za presajo, ali zadevni ukrep odraža običajne tržne razmere.
- 103 Pritožnica meni, da Splošno sodišče ni podrobno upoštevalo zelo posebnih okoliščin obravnavanega primera, na katere se je sklicevala pred njim, zlasti tega, da je – kot naj bi priznali grški organi in organi Unije, pristojni na področju varstva konkurence – družba DEI prevladujoče podjetje, ki s cenovno politiko že več desetletij sistematično zlorablja svoj tržni položaj. Splošno sodišče naj tudi ne bi upoštevalo dejstva, da pritožnica nima alternativnega vira za dobavo električne energije, tako da bi morala, če te ne bi več kupovala pri družbi DEI, prenehati opravljanje dejavnosti.
- 104 Poleg tega naj bi se Splošno sodišče napačno oprlo na predpostavko, da se za pritožnico obvezno uporablja regulirana cena A-150, ki je v Grčiji pridržana za velike industrijske odjemalce, ne da bi obstajala zakonska možnost za odstop od te obveznosti. Ker pa taka predpostavka ne izhaja iz spornega sklepa, naj bi Splošno sodišče neveljavno nadomestilo obrazložitev.
- 105 Nikakor naj regulirana cena A-150 ne bi bila ustrezen referenčni okvir za presajo obstoja prednosti v obravnavanem primeru. Zato bi morala po mnenju pritožnice, ki se sklicuje na sklep z dne 21. januarja 2016, Alcoa Trasformazioni/Komisija (C-604/14 P, neobjavljen, EU:C:2016:54, točki 38 in 39), in sodbo z dne 20. septembra 2017, Komisija/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706), Komisija v zvezi s tem opraviti analizo na podlagi hipotetične tržne cene.
- 106 Pritožnica na podlagi sodbe z dne 5. junija 2012, Komisija/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318, točka 78), dodaja, da je izid postopka presoje, ali neki ukrep daje prednost, odvisen od tega, ali bi ta prednost lahko obstajala v okoliščinah, ki ustrezajo običajnim tržnim razmeram. Vendar naj v obravnavanem primeru ne bi bilo tako.
- 107 V zvezi s točkama 132 in 133 izpodbijane sodbe, v katerih je Splošno sodišče na eni strani izključilo, da bi zasebni vlagatelj, razen če bi pričakoval nadomestila, nameraval uporabiti ceno, kot je ugodnejša cena, namesto da bi plačeval običajno ceno v višjem znesku, in na drugi strani razsodilo, da pritožnica nikjer ni navedla takih nadomestil, pritožnica trdi, da je Splošno sodišče s tem izkrivilo dejstva.

- 108 Splošno sodišče naj namreč ne bi upoštevalo, da je pritožnica podala podrobne trditve v zvezi s tem in je zlasti dokazala, da je metoda določanja cen, določena s pogodbo iz leta 1960, družbi DEI omogočala posredno udeležbo pri dobičku pritožnice, doseženega s prodajo aluminija, ker je zaračunavala višje cene za dobavo električne energije, ko so bile cene na trgu kovin višje.
- 109 Poleg tega naj trditev Splošnega sodišča ne bi upoštevala, da je bila v obdobju petih mesecev v zadevnem obdobju, tudi ob sprejetju prve začasne odredbe, ugodnejša cena višja od običajne cene A-150, zato naj pritožnica z uporabo ugodnejše cene ne bi prejela nobene prednosti.
- 110 Pritožnica v zvezi z upoštevnim obdobjem za presojo obstoja prednosti trdi, da Splošno sodišče ne bi smelo upoštevati obdobja štirinajstih mesecev, v katerem je prva začasna odredba učinkovala, ampak celotno obdobje, v katerem bi navedena začasna odredba lahko učinkovala, to obdobje pa se razteza do morebitne izdaje sodb v rednem sodnem postopku, s katero bi bilo odločeno o veljavnosti odpovedi pogodbe iz leta 1960.
- 111 Poleg tega naj v skladu s sodbama z dne 16. maja 2002, Francija/Komisija (C-482/99, EU:C:2002:294, točka 71), in z dne 21. marca 2013, Magdeburger Mühlenwerke (C-129/12, EU:C:2013:200, točka 40), odločilni trenutek za presojo, ali je v obravnavanem primeru zadevna država članica ravnala kot preudarni vlagatelj v tržnem gospodarstvu ter ali je zato uporaba metode določanja cen, določena s pogodbo iz leta 1960, pomenila prednost, ki v običajnih tržnih pogojih ne bi obstajala, ne bi bil februar 2004, ko je bila odpoved te pogodbe s strani družbe DEI sporočena, ampak januar 2007, v katerem je bila prva začasna odredba sprejeta, saj je v skladu s to sodno prakso Sodišča odločilen trenutek, ko je na podlagi veljavne nacionalne ureditve upravičencu podeljena pravica za pridobitev pomoči.
- 112 Pritožnica trdi, da je trditev Splošnega sodišča, da naj bi odpoved pogodbe iz leta 1960 s strani družbe DEI dokazovala, da naj januarja 2007 zasebni subjekt ne bi sprejel uporabe metode določanja cen, določene s pogodbo iz leta 1960, ki ga je povezovala s ceno aluminija na trgu, napačna.
- 113 Uporaba navedene metode naj bi namreč januarja 2007 pripeljala do višje cene električne energije od tiste, ki izhaja regulirane cene A-150. Poleg tega naj bi družba DEI pred zadevnim obdobjem in po njem za pritožnico uporabila ceno, pri kateri je bila cena dobave električne energije povezana tudi s ceno aluminija na mednarodnem trgu in je bila bistveno nižja od cene, ki izhaja iz uporabe ugodnejše cene. Za zadnjenavedeno ceno naj bi Komisija tako štela, da ni državna pomoč.
- 114 Pritožnica dodaja, da družba DEI ni takoj zahtevala umika prve začasne odredbe, kar naj bi dokazovalo, da je bila ugodnejša cena leta 2007 s poslovnega vidika privlačna. Komisija naj bi poleg tega v odločbi iz leta 1992 ugotovila, da je družba DEI v pomembnih obdobjih dosegala velik dobiček in je lahko zato električno energijo za nekatere pomembne odjemalce, kot je pritožnica, dobavljala po nižji ceni.
- 115 Po mnenju pritožnice je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo tudi zato, ker je v točki 134 izpodbijane sodb presodilo, da sklicevanje na sekundarno zakonodajo na področju električne energije, na odločbe Rythmistiki Archi Energeias (regulativni organ za energijo, Grčija) in na kršitev člena 102 PDEU ne more vplivati na presojo, da zasebni vlagatelj ne bi želel uporabiti cene, kot je ugodnejša cena.
- 116 Pritožnica v repliki ob sklicevanju na sodbi z dne 9. junija 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ in drugi/Komisija (C-71/09 P, C-73/09 P in C-76/09 P, EU:C:2011:368, točka 99), in z dne 5. junija 2012, Komisija/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318), dodaja, da tudi če zadevnega ukrepa ne bi pomenila ugodnejša cena, ampak prva začasna odredba, naj to, da se neko sodišče ne opira na poslovne parametre, ne bi oviralo uporabe merila zasebnega vlagatelja, saj naj člen 107 PDEU ne bi razlikoval na podlagi razlogov ali ciljev državnih ukrepov, ampak naj bi te opredeljeval glede na njihove učinke.

117 Komisija in družba DEI štejeta, da je treba prvi del prvega pritožbenega razloga in drugi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljena.

– *Presoja Sodišča*

118 Na prvem mestu, v zvezi s trditvijo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je to, ali je pritožnica zaradi uporabe ugodnejše cene imela nižje proizvodne stroške, utemeljitev pridobljene prednosti z ekonomskimi razlogi in uporabo merila zasebnega vlagatelja preučilo ločeno in zaporedoma, zadostuje ugotovitev, da ta trditev temelji na napačnem razumevanju sodbe z dne 20. septembra 2017, Komisija/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706).

119 V nasprotju s tem, kar trdi pritožnica, namreč iz navedene sodbe ne izhaja, da bi moralo Splošno sodišče te elemente preučiti skupaj.

120 Zato Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je glede tega napačno uporabilo pravo.

121 Na drugem mestu je treba v zvezi s trditvijo, da je Splošno sodišče zavrnilo preučitev ekonomske upravičenosti zadevne prednosti, ugotoviti, da temelji na napačnem razumevanju izpodbijane sodbe, saj je iz točk od 124 do 130 te sodbe jasno razvidno, da je Splošno sodišče preučilo vprašanje, ali se v obravnavanem primeru ugodnejša cena lahko utemelji z ekonomskimi razlogi.

122 Na tretjem mestu je treba v zvezi s trditvijo glede napačne uporabe pravil o dokaznem bremenu glede ekonomske utemeljitve navedene prednosti, natančneje trditvijo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je presodilo, da je morala Komisija med upravnim postopkom upoštevati le trditve o ekonomski utemeljenosti, ki jih je navedla zadevna država članica, opozoriti, da sicer – kot je Splošno sodišče presodilo v točki 125 izpodbijane sodbe – Komisija ni dolžna po uradni dolžnosti preveriti obstoja ekonomske utemeljitve.

123 Vendar iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je Komisija v interesu dobre uporabe temeljnih pravil Pogodbe DEU v zvezi z državnimi pomočmi dolžna skrbno in nepristransko voditi postopek preučitve izpodbijanih ukrepov, tako da ima pri sprejetju končne odločbe na voljo najzanesljivejše in najpopolnejše podatke (sodba z dne 2. septembra 2010, Komisija/Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, točka 90 in navedena sodna praksa). Tako iz načela dobrega upravljanja izhaja, da je Komisija načeloma dolžna upoštevati ekonomsko utemeljitev, ki jo je v tem primeru navedel prejemnik pomoči med postopkom pregleda.

124 Iz tega sledi, da je Splošno sodišče v točki 126 izpodbijane sodbe napačno presodilo, da se je Komisija upravičeno omejila na elemente, ki jih je država članica predložila v upravnem postopku.

125 Vendar je treba ugotoviti, da ta napaka ne more povzročiti razveljavitve izpodbijane sodbe.

126 Komisija je namreč na obravnavi pred Sodiščem potrdila, da – kot je trdila pred Splošnim sodiščem – so bile trditve pritožnice v zvezi z ekonomsko utemeljitvijo zadevne prednosti podane prepozno in so zato bile nedopustne.

127 Ob upoštevanju teh okoliščin Komisiji v obravnavanem primeru ni bilo treba upoštevati trditev v zvezi z ekonomsko utemeljitvijo navedene prednosti, ki jih je v upravnem postopku navedla pritožnica.

128 V zvezi s trditvijo, ki se nanaša na neveljavno nadomestitev obrazložitve, ki naj bi jo Splošno sodišče opravilo v točki 128 izpodbijane sodbe z navedbo, da je, tudi če bi se štel, da bi Komisija morala preveriti obstoj ekonomske utemeljitve, družba DEI kot dobaviteljica električne energije pritožnici nedvoumno trdila, da je bila ugodnejša cena v zadevnem obdobju nižja od njenih pripadajočih proizvodnih stroškov in ni bila drugače nadomeščena, je treba poudariti, da iz preudarkov v točki 129

izpodbijane sodbe – v skladu s katerimi je Komisija lahko ugotovila, da iz odpovedi pogodbe iz leta 1960 s strani družbe DEI izhaja, da ugodnejše cene ni bilo mogoče utemeljiti z ekonomskimi razlogi v zvezi z njo – sledi, da se je z ugotovitvijo Splošnega sodišča v točki 128 navedene sodbe dejansko želela potrditi utemeljenost ugotovitve glede ekonomske utemeljenosti prednosti, dodeljene z zadevnim ukrepom, do katere je v spornem sklepu prišla Komisija.

- 129 Komisija je namreč v spornem sklepu ugotovila, prvič, da je ugodnejša cena pritožnici omogočila zmanjšanje tekočih stroškov in da ravnanje družbe DEI, zlasti okoliščina, da se je ta, takoj ko je to bilo mogoče, odločila odpovedati pogodbo iz leta 1960, jasno kaže, da ugodnejša cena ne ustreza tržni ceni, in, drugič, da grški organi niso predložili nobenega dokaza o upravičenosti uporabe ugodnejše cene.
- 130 Poleg tega se je Komisija sklicevala na sklep iz leta 2002, iz katerega po njenem mnenju izhaja, da je morala družba DEI pritožnici odobriti ugodnejšo ceno, čeprav ji tega v običajnih tržnih razmerah ne bi bilo treba storiti. Komisija je v zvezi s tem opozorila, da se navedeni sklep nanaša na subvencijo, ki jo je morala Helenska republika odobriti družbi DEI in katere namen je bil, da se zadnjenavedeni dodeli odškodnina za nasledle stroške, ki jih je imela zaradi uporabe ugodnejše cene za pritožnico, in da je to subvencijo odobrila, ker je pomenila nadomestilo za neugodnosti, ki jih je utrpela družba DEI.
- 131 Splošno sodišče je v točkah 128 in 129 izpodbijane sodbe štelo, da je ugotovitev, do katere je Komisija prišla v spornem sklepu, da iz odpovedi pogodbe iz leta 1960 s strani družbe DEI izhaja, da ugodnejše cene ni bilo mogoče utemeljiti z ekonomskimi razlogi, potrjena s trditvami, ki jih je pred njim navedla družba DEI. Zato Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je s tem neveljavno nadomestilo obrazložitev.
- 132 Glede trditve pritožnice, da Splošno sodišče ni preverilo resničnosti dejstev, ki jih je predložila družba DEI, niti ni upoštevalo nasprotnih dokazov, na katere se je pred njim sklicevala pritožnica, je dovolj opozoriti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da Splošno sodišče, ker je zgolj to pristojno za presojo dokazov, predloženih pred njim, ni zavezano svoje presoje izrecno obrazložiti glede vrednosti vsakega dokaza, ki mu je predložen (glej v tem smislu sodbi z dne 15. junija 2000, Dorsch Consult/Svet in Komisija, C-237/98 P, EU:C:2000:321, točki 50 in 51, in z dne 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco in drugi/Komisija, od C-66/16 P do C-69/16 P, EU:C:2017:999, točka 110). Zato je treba to trditev kot brezpredmetno zavrni.
- 133 Na četrtem mestu je treba v zvezi s trditvami pritožnice glede tega, kako je Splošno sodišče uporabilo merilo zasebnega vlagatelja, opozoriti, da je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da je uporaba tega merila odvisna od tega, ali država članica kot delničarka in ne kot javna oblast dodeli gospodarsko prednost podjetju, katerega lastnica je. Zato mora Komisija, da bi ugotovila, ali se navedeno merilo lahko uporabi, opraviti globalno presojo, pri čemer mora upoštevati vse dokaze, na podlagi katerih bo lahko odločila, ali je zadevna država članica zadevni ukrep sprejela kot delničarka ali kot javna oblast. V zvezi s tem so lahko upoštevni narava in predmet tega ukrepa, okvir, v katerega se uvršča, želeni cilj ter pravila, ki veljajo za ta ukrep (glej v tem smislu sodbo z dne 5. junija 2012, Komisija/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, točke od 79 do 81 in 86).
- 134 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da ima zadevni ukrep, in sicer sklep nacionalnega sodišča, ki je odločalo v postopku za izdajo začasne odredbe, s katerim so bili sprejeti začasni ukrepi za varstvo finančnih interesov pritožnice, ki izhajajo iz pogodbe iz leta 1960, glede na svojo naravo, kontekst, v katerega je umeščen, in pravila, ki veljajo zanj, značilnosti sodnega akta, ki spada med pooblastila javne oblasti zadevne države članice. Zato naj merila zasebnega vlagatelja ne bi bilo mogoče uporabiti zanj.
- 135 Iz tega sledi, da je Splošno sodišče v točki 132 izpodbijane sodbe pravilno implicitno presodilo, da se merilo zasebnega vlagatelja v obravnavanem primeru ne more uporabiti.
- 136 Zato je treba trditve, ki jih v zvezi s tem navaja pritožnica, zavrni kot neutemeljene.

- 137 Vsekakor je treba poudariti, da je iz dela stavka „tudi če se šteje, da se merilo zasebnega vlagatelja lahko uporablja v zelo posebnih okoliščinah obravnavanega primera“ iz točke 132 izpodbijane sodbe razvidno, da je Splošno sodišče v točkah od 132 do 136 navedene sodbe to merilo uporabilo zgolj zaradi celovitosti. Zato trditve pritožnice nikakor ne morejo povzročiti razveljavitve izpodbijane sodbe in jih je zato treba zavrniti kot brezpredmetne (sodba z dne 2. aprila 2009, Bouygues in Bouygues Télécom/Komisija, C-431/07 P, EU:C:2009:223, točka 148 in navedena sodna praksa).

Domnevno izkrivljanje in kršitev obveznosti obrazložitve, ki naj bi ju storilo Splošno sodišče

– Trditve strank

- 138 Pritožnica trdi, da je Splošno sodišče v točkah od 117 do 120 izpodbijane sodbe izkrivilo dejstva, ker je več dejstev opredelilo kot „stalna“, v smislu, da jih pritožnica „ni izpodbijala“, in sicer prvič, da je ugodnejša cena, ki jo je družba DEU za pritožnico uporabila na podlagi zakonske uredbe, odstopala od splošne ureditve cen, ki določa obvezno običajno ceno, drugič, da je pritožnica spadala med velike industrijske odjemalce električne energije, in tretjič, da je bila ugodnejša cena vsaj v zadevnem obdobju nižja od običajne cene, ki se je uporabljala za te velike industrijske odjemalce, čeprav je navedena običajna cena, ki je bila urejena na nacionalni ravni, veljala za družbo DEI in za navedene velike industrijske odjemalce.
- 139 Splošno sodišče naj bi s tem kršilo tudi obveznost obrazložitve, ki mu je naložena, ker naj ne bi opravilo poglobljene analize v zvezi s tem. Splošno sodišče naj namreč ne bi navedlo ne nasprotnih stališč strank, zlasti trditev, ki jih je pritožnica navedla za izpodbijanje teh dejstev pred njim, ne dokazov, ki so ga vodili do tega, da je ta dejstva opredelilo kot „neizpodbijana“.
- 140 Na prvem mestu, pritožnica glede trditve Splošnega sodišča v točki 117 izpodbijane sodbe, da ni sporno, da je pred letom 2006 ugodnejša cena, uporabljena na podlagi zakonske uredbe, odstopala od splošne ureditve cen, ki določa obvezno običajno ceno, trdi, da je v tožbi pred Splošnim sodiščem večkrat navedla, da s pogodbo iz leta 1960, ki je bila sklenjena med njo in družbo DEI, ni bilo uvedeno odstopanje od obvezne običajne cene, in sicer regulirane cene A-150.
- 141 Navedeno ceno, ki naj bi se zaračunavala drugim industrijskim odjemalcem, naj bi namreč pripravil in uvedel nacionalni svet za energijo (Grčija) leta 1977, ne da bi se upošteval profil porabe pritožnice niti profil porabe družbe Larko, saj sta ti podjetji že sklenili pogodbe z družbo DEI, ki določa uporabo ugodnejše cene. Zato naj bi bila regulirana cena A-150 pripravljena za odjemalce, ki imajo drugačen profil porabe kot pritožnica in družba Larko.
- 142 Pritožnica na drugem mestu glede trditve iz točke 119 izpodbijane sodbe, da ni sporno, da je pritožnica vsaj v zadevnem obdobju spadala med velike industrijske odjemalce, navaja, da se je pred Splošnim sodiščem sklicevala na to, da se zaradi svojega enkratnega profila porabe razlikuje od vseh drugih industrijskih odjemalcev.
- 143 Pritožnica naj bi se v zvezi s tem sklicevala na več odločb Komisije, s katerimi je ta priznala, da industrije aluminija ni mogoče primerjati z nobenim drugim odjemalcem električne energije, na sklepe regulativnega organa za energijo ter sklep komisije za konkurenco (Grčija), v skladu s katerimi to, da je stranka priključena neposredno na visokonapetostno omrežje, ne pomeni samodejno, da porablja veliko količino energije, ki je enakovredna količini, ki jo porabita pritožnica ali družba Larko, saj so na to omrežje priključena tudi podjetja, ki porabijo veliko manj energije.

- 144 Pritožnica naj bi pred Splošnim sodiščem trdila tudi, da je grška zakonodaja, ki se je uporabljala v zadevnem obdobju, določala, da lahko družba DEI strankam z visokonapetostnim omrežjem ponuja individualizirane pogoje za poslovni del cen za dobavo električne energije, ker diferenciacija značilnosti krivulje obremenitve ali drugi pogodbeni pogoji upravičujejo tako razlikovanje, kar naj bi leta 2010 priznal tudi regulativni organ za energijo.
- 145 Pritožnica poleg tega trdi, da Splošno sodišče napačno ni preučilo vprašanja, ali je glede na opredelitev pojma „veliki industrijski odjemalec“ iz upoštevnihih nacionalnih določb pritožnica dejansko spadala pod ta pojem.
- 146 Pritožnica na tretjem mestu glede trditve Splošnega sodišča iz točke 118 izpodbijane sodbe, da ni sporno, da je pritožnica prejela prednost v obliki cene dobave električne energije, ki je bila nižja od običajne cene, ki se uporablja za velike industrijske odjemalce, stranke družbe DEI, ker je bila v zadevnem obdobju ugodnejša cena nižja od običajne cene, ki je bila urejena na nacionalni ravni, trdi, da je te navedbe odločno izpodbijala pred Splošnim sodiščem. Trdi, da je v zvezi s tem predložila dokumente in dokaze, ki naj bi dokazovali, da je metoda določanja cen, določena s pogodbo iz leta 1960, dejansko pripeljala do cene, ki je bila vsaj v petih od štirinajstih mesecev, zajetih z zadevnim obdobjem, višja od regulirane cene A-150.
- 147 Pritožnica trdi, da je mogoče znatno spreminjanje ugodnejše cene v navedenem obdobju pojasniti s tem, da je bila metoda določanja cen tesno povezana z mednarodno ceno aluminija na londonski borzi kovin (Združeno kraljestvo), ki se je spreminjala in se je v tem obdobju precej zmanjšala, kar naj bi sicer Komisija omenila v odločbi iz leta 2002.
- 148 Komisija in družba DEI menita, da je treba trditve pritožnice zavrniti.

– *Presoja Sodišča*

- 149 Najprej je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, če je Splošno sodišče ugotovilo ali presodilo dejstva, Sodišče pristojno le za to, da na podlagi člena 256 PDEU opravi nadzor nad pravno opredelitvijo teh dejstev in iz njih izpeljanih pravnih posledic. Presoja dejstev, razen pri izkrivljanju dokazov, predloženih Splošnemu sodišču, torej ni pravno vprašanje, ki bi bilo predmet nadzora Sodišča (sodba z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, točka 78 in navedena sodna praksa).
- 150 Glede tega je treba vseeno opozoriti, da mora biti izkrivljanje očitno razvidno iz listin v spisu, ne da bi bilo treba opraviti novo presojo dejanskega stanja in dokazov (sodba z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, točka 80 in navedena sodna praksa).
- 151 V obravnavanem primeru zadostuje ugotovitev, da neodvisno od tega, ali je Splošno sodišče v točkah od 117 do 120 izpodbijane sodbe napačno štelo, da pritožnica ni izpodbijala več dejstev v zvezi z ugodnejšo ceno, iz trditev, ki jih je pritožnica navedla v svoji pritožbi, kot so povzete v točkah od 140 do 147 te sodbe, izhaja, da dejansko želi doseči novo presojo tega dejanskega stanja, za kar pa Sodišče ni pristojno.
- 152 Trditev v zvezi z izkrivljanjem dejstev je zato treba zavreči kot nedopustno.
- 153 V zvezi s trditvijo, da je Splošno sodišče v točkah od 117 do 120 izpodbijane sodbe kršilo svojo obveznost obrazložitve, ker naj ne bi omenilo ne trditev, ki jih je pritožnica pred njim navedla za izpodbijanje teh dejstev, ne dokazov, ki so ga vodili do tega, da je ta dejstva opredelila kot „stalna“ v smislu „neizpodbijana“, je treba ugotoviti, da je iz točk 120, 121 in 123 izpodbijane sodbe, zlasti iz

uporabe stavkov „ker tožeča stranka sama priznava“ ali „[t]rditve tožeče stranke ne omajajo te ugotovitve“, razvidno, da se je Splošno sodišče sklicevalo na trditve, ki jih je v zvezi s tem navedla pritožnica, in jih je zato upoštevalo.

- 154 Poleg tega iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je zgolj Splošno sodišče pristojno za presojo dokazov, ki so mu predloženi. To – s pridržkom obveznosti spoštovanja splošnih načel in postopkovnih pravil na področju dokaznega bremena in izvedbe dokazov ter njihovega neizkrivljanja – ni zavezano svoje presoje izrecno obrazložiti glede vrednosti vsakega dokaza, ki mu je predložen, zlasti kadar meni, da ta ni pomemben ali ni upošteven za rešitev spora (sodba z dne 26. aprila 2018, Cellnex Telecom in Telecom Castilla-La Mancha/Komisija, C-91/17 P in C-92/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:284, točka 76 ter navedena sodna praksa).
- 155 Zato je treba trditve, ki jih v zvezi s tem navaja pritožnica, zavrniti kot neutemeljene.
- 156 Vsekakor je treba ugotoviti, da tudi če bi bilo treba, kot trdi pritožnica, obrazložitev Splošnega sodišča iz točk od 117 do 120 izpodbijane sodbe šteti za nezadostno, ta nezadostnost obrazložitve nikakor ne more povzročiti razveljavitve izpodbijane sodbe.
- 157 Na prvem mestu je treba namreč v zvezi s trditvijo Splošnega sodišča iz točke 119 izpodbijane sodbe, da je pritožnica v zadevnem obdobju spadala med velike industrijske odjemalce, poudariti, da pritožnica trdi, da imata z družbo Larko značilnosti, in sicer enkratni profil porabe, zaradi katerih se razlikujeta od drugih industrijskih odjemalcev.
- 158 Komisija in družba DEI pa sta na obravnavi pred Sodiščem potrdili, da se je v zadevnem obdobju za družbo Larko uporabljala cena A-150, ki je obvezna običajna cena, določena s splošno ureditvijo cen, ki se uporablja za velike industrijske odjemalce, česar pritožnica poleg tega ni izpodbijala.
- 159 Ob upoštevanju te okoliščine je treba za družbo Larko šteti, da spada med velike industrijske odjemalce.
- 160 Ker pritožnica tako v tožbi, vloženi pri Splošnem sodišču, kot v pisnem stališču, predloženem Sodišču, priznava, da ima podobne značilnosti kot družba Larko, je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče pravilno presodilo, da je pritožnica v zadevnem obdobju spadala med velike industrijske odjemalce, ki so članke družbe DEI.
- 161 Na drugem mestu je treba v zvezi s trditvijo Splošnega sodišča iz točke 117 izpodbijane sodbe, da je pred navedenim obdobjem ugodnejša cena, uporabljena na podlagi zakonske uredbe, odstopala od splošne ureditve cen, ki določa obvezno običajno ceno, pri čemer je bila ta običajna cena pripravljena za odjemalce, ki imajo drugačen profil porabe kot pritožnica in družba Larko, poudariti, da ker je bila s pogodbo iz leta 1960 pritožnici priznana ugodnejša cena za dobavo električne energije, ki bi morala v skladu z zakonsko uredbo iz leta 1969 prenehati veljati 31. marca 2006, se je z navedeno pogodbo v korist pritožnice uvedla ureditev cen, ki se razlikuje od ureditve cen, ki se uporablja za druge velike industrijske odjemalce, ki so članke družbe DEI. Zato, čeprav je bila leta 1977 uvedena splošna ureditev cen, ki določa obvezno običajno ceno, za pritožnico ni bila uporabljena ta cena, ker ji je bila v skladu s pogodbo iz leta 1960 in zakonsko uredbo iz leta 1969 priznana ugodnejša cena.
- 162 Zato je Splošno sodišče v točki 117 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da je bila pred zadevnim obdobjem s pogodbo iz leta 1960 in zakonsko uredbo iz leta 1969 določena ureditev cen v korist pritožnice, ki odstopa od splošne ureditve cen, ki določa obvezno običajno ceno.
- 163 Te ugotovitve ni mogoče ovreči s trditvijo pritožnice, da naj bi bila obvezna običajna cena, določena s splošno ureditvijo cen, pripravljena za odjemalce, ki imajo drugačen profil porabe, kot sta njen profil in profil družbe Larko.

- 164 Kot je bilo namreč ugotovljeno v točkah 159 in 160 te sodbe, je treba za pritožnico in družbo Larko šteti, da spadata med velike industrijske odjemalce, ki so stranke družbe DEI, in zato pod splošno ureditev cen, ki določa obvezno običajno ceno, in to še toliko bolj, ker je bilo na obravnavi pred Sodiščem potrjeno, da se je za družbo Larko v zadevnem obdobju uporabljala ta običajna cena.
- 165 Na tretjem mestu je treba v zvezi s trditvijo Splošnega sodišča iz točke 118 izpodbijane sodbe, da je bila v zadevnem obdobju ugodnejša cena nižja od običajne cene, ki se uporablja za velike industrijske odjemalce, ki so stranke družbe DEI, navesti, da pritožnica priznava, da je bila ugodnejša cena v devetih od štirinajstih mesecev, ki spadajo v zadevno obdobje, nižja od obvezne običajne cene.
- 166 V zvezi s tem je treba poudariti, da je Komisija na obravnavi pred Sodiščem trdila, da je bila razlika med ugodnejšo ceno in obvezno običajno ceno v teh devetih mesecih še posebej visoka in je znašala več milijonov EUR, medtem ko je bila razlika med tema cenama, ko je bila ugodnejša cena višja od obvezne običajne cene, precej nižja in je znašala le nekaj sto EUR. Pritožnica pa na tej obravnavi ni izpodbijala teh podatkov.
- 167 Vsekakor navedeni podatki niso v nasprotju s preglednico iz priloge 12 k tožbi, vloženi pri Splošnem sodišču, v kateri so navedeni zneski, ki izhajajo iz uporabe ugodnejše cene oziroma obvezne običajne cene v zadevnem obdobju. Čeprav je namreč iz te preglednice razvidno, da razlika med tema cenama, ko je bila ugodnejša cena višja od obvezne običajne cene, ni znašala nekaj sto EUR, temveč več tisoč evrov, ostaja dejstvo, da je bila v devetih mesecih zadevnega obdobja, v katerih je bila ugodnejša cena nižja od obvezne običajne cene, razlika med tema cenama posebej velika in je v dveh mesecih znašala več deset tisoč EUR, v dveh drugih mesecih več sto tisoč EUR in v petih mesecih več milijonov EUR.
- 168 Dodati je treba, da pritožnica ne pred Splošnim sodiščem ne pred Sodiščem ni izpodbijala zneska 17,4 milijona EUR, ki po navedbah Komisije ustreza skupni višini razlike med ugodnejšo ceno in obvezno običajno ceno v zadevnem obdobju in pomeni gospodarsko prednost, ki je bila v tem obdobju podeljena pritožnici zaradi uporabe ugodnejše cene zanj.
- 169 Ob upoštevanju teh elementov je treba ugotoviti, da je bila pritožnici v bistvenem delu zadevnega obdobja priznana cena, ki je bila precej nižja od običajne cene, kar ji je omogočilo znatno zmanjšanje proizvodnih stroškov.
- 170 Iz tega izhaja, da to, da je Splošno sodišče v točki 118 izpodbijane sodbe presodilo, da je bila v zadevnem obdobju ugodnejša cena nižja od običajne cene, čeprav je bilo to dejansko tako le v bistvenem delu tega obdobja, ne more izpodbiti ugotovitve Splošnega sodišča iz točke 122 izpodbijane sodbe, da je imela pritožnica v navedenem obdobju zaradi uporabe ugodnejše cene znatno manjše proizvodne stroške.
- 171 Iz teh elementov izhaja, da je treba trditve pritožnice, ki se nanašajo na to, da naj bi Splošno sodišče kršilo obveznost obrazložitve, ki mu je naložena, vsekakor zavrniti kot brezpredmetne.
- 172 Zato je treba prvi del prvega pritožbenega razloga in drugi pritožbeni razlog zavreči kot delno nedopustna in zavrniti kot delno neutemeljena oziroma kot vsekakor brezpredmetna.
- 173 Ob upoštevanju vseh navedenih preudarkov je treba pritožbo v celoti zavrniti.

Stroški

¹⁷⁴ Člen 184(2) Poslovnika določa, da kadar pritožba ni utemeljena, Sodišče odloči o stroških. V skladu s členom 138(1) tega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi člena 184(1) istega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker sta Komisija in družba DEI predlagali, naj se pritožnici naloži plačilo stroškov, in ker ta s svojimi pritožbenimi razlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov tega postopka.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

1. Pritožba se zavrne.

2. Družbi Mytilinaios Anonymos Etairia – Omilos Epicheiriseon se naloži plačilo stroškov.

Podpisi